

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Lovforslaget har bl.a. til formål at opnå en bedre udnyttelse af retsvæsenets ressourcer såvel i anklagemyndigheden som ved domstolene. Forslaget tilsigter endvidere en væsentlig begrænsning i anvendelsen af isolation af varetægtsarrestanter, dels ved at nedbringe isolationshyppigheden, dels ved en afkortning af isolationstiderne. Endelig tager forslaget sigte på at udvide adgangen til varetægtsfængsling i visse kvalificerede sager om vold mod sagesløs.

Lovforslaget indebærer, at *påtalekompetencen vedrørende hyppigt forekommende og typisk ukomplexerede straffelovsovertrædelser* overføres fra statsadvokaterne til politimestrene. Den foreslåede ordning vil ikke blot bevirke en mere tidssvarende og hensigtsmæssig kompetencefordeling inden for anklagemyndigheden og dermed en bedre udnyttelse af anklagemyndighedens nuværende ressourcer, men vil også kunne bidrage til en hurtigere retsforfølgning og en afkortning af varigheden af varetægtsfængslinger i de pågældende sagstyper.

Efter lovforslaget udvides endvidere adgangen til *udenretlig afgørelse* af straffesager, navnlig således at der bliver mulighed for at afgøre *bødesager om spiritus- og promillekørsel* med udenretlig vedtagelse af bøde og frakendelse af førerret. Den foreslåede udvidede adgang til udenretlig afgørelse af disse sager vil betyde en aflastning af byretterne og vil derved kunne bidrage til at nedbringe berammelsestiderne ved domstolene.

De foreslåede nye bestemmelser om *isolationsfængsling* bygger på lovudkastet i strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 975/1983 om isolation af varetægtsarrestanter og medfører en skærpelse af retsplejelovens betingelser for iværksættelse af isolation. Der foreslås i forbindelse hermed indsat en særlig bestemmelse i retsplejeloven, som udelukker, at isolation iværksættes eller fortsættes, hvis indgrebet står i misforhold til sagens betydning (proportionalitetsregel). Efter lovforslaget indføres endvidere en regel om tidsbegrænsning af

fuldstændig isolation, således at isolation ikke må finde sted i et sammenhængende tidsrum på mere end 3 måneder, medmindre sigtelsen angår den alvorligste kriminalitet (lovovertrædelser, der kan medføre fængsel i 6 år eller derover). Med henblik på at muliggøre ophævelse af isolation foreslås der samtidig gennemført en udvidet adgang til efter begæring af forsvareren at foretage bevisførelse inden domsforhandlingen. Herudover medfører de foreslåede nye bestemmelser på flere punkter en styrkelse af retsstillingen for isolationsanbragte. Efter forslaget skal der således bl.a. stilles krav om udførlig begrundelse for afgørelsen om isolation, ligesom rettens første afgørelse om isolation kun skal gælde for højst 14 dage.

Lovforslaget indeholder endvidere særlige bestemmelser om *varetægtsfængsling i visse kvalificerede sager* om vold mod sagesløs. Der foreslås således indført dels en regel om uskadelliggørelsesarrest, dels en regel om udvidet retshåndhævelsesarrest for visse sager om vold mod sagesløs. Disse bestemmelser i lovforslaget bygger på lovudkastet i strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 978/1983 om varetægtsfængsling i voldssager.

2. Overførelse af påtalekompetence med hensyn til visse straffelovsovertrædelser fra statsadvokaterne til politimestrene.

2.1. De gældende regler om, hvilke sager der påtales af statsadvokaten, henholdsvis politimesteren, findes i retsplejelovens §§ 720 og 721. Efter retsplejeloven er det udgangspunktet, at lovovertrædelser påtales af statsadvokaten. Politimestrenes kompetence er begrænset til at påtale lovovertrædelser, for hvilke loven ikke, bortset fra gentagelsestilfælde, hjemler anden straf end bøde og hæfte. Retsplejelovens almindelige regel om kompetencefordelingen mellem statsadvokaterne og politimestrene er imidlertid ved bestemmelser i såvel retsplejeloven som særlovgivningen fraveget i en lang række tilfælde, navnlig således at visse lovovertrædelser behandles som politisager, selvom de kan medføre fængselsstraf. Det er således almindeligt, at der i nyere særlovgivning er indsat bestemmel-